EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 24.8.2020
COM(2020) 448 final

2020/0213 (NLE)

Návrh

PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ RADY,

kterým se České republice poskytuje dočasná podpora podle nařízení Rady (EU) 2020/672 na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Nařízení Rady (EU) 2020/672 (dále jen „nařízení SURE“) stanoví právní rámec pro poskytování finanční pomoci Unie členským státům, které zažívají nebo jimž hrozí vážné narušení ekonomiky v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19. Podpora v rámci nástroje SURE slouží především k financování režimů zkrácené pracovní doby nebo podobných opatření, jejichž cílem je ochránit zaměstnance a osoby samostatně výdělečně činné, a tím snížit výskyt nezaměstnanosti a ztrátu příjmů, a doplňkově též k financování některých opatření souvisejících se zdravím, a to zejména na pracovišti.

Dne 7. srpna 2020 požádala Česká republika o finanční pomoc Unie podle nařízení SURE. V souladu s čl. 6 odst. 2 nařízení SURE Komise konzultovala české orgány, aby ověřila náhlý a prudký nárůst skutečných a plánovaných výdajů v důsledku pandemie COVID-19, který přímo souvisí s režimem zkrácené pracovní doby, tzv. programem „Antivirus“ (v režimech A a B), s podobnými opatřeními zaměřenými na nemzdové náklady práce (režim C programu „Antivirus“) a s podporou pro osoby samostatně výdělečně činné. Konkrétně jde o tyto programy:

a) program Antivirus v režimech A a B, který je určen k částečné kompenzaci mzdových nákladů soukromým zaměstnavatelům, kteří byli nuceni pozastavit nebo výrazně omezit svůj provoz v přímém důsledku opatření orgánů veřejné správy (režim A) nebo nepřímo v důsledku negativních hospodářských následků pandemie (režim B), například pokud jejich zaměstnanci nemohli vykonávat práci z důvodu omezení cestování, nedostatku vstupů nebo snížené poptávky po výstupech. V rámci režimu A pokrývá státní příspěvek 80 % vyplacených mezd, ne však více než 39 000 Kč na zaměstnance měsíčně. V rámci režimu B činí státní příspěvek 60 % vyplacených mezd, ne však více než 29 000 Kč na zaměstnance měsíčně. Zaměstnanci, na které se režim vztahuje, nemohou být během zapojení zaměstnavatele do režimu propuštěni. Tato opatření platí od 12. března do 31. srpna 2020;

b) režim C programu Antivirus, který částečně kompenzuje nemzdové náklady práce (například odvody zaměstnavatelů na sociální zabezpečení) malých společností (do 50 zaměstnanců), které udržují zaměstnanost a mzdové náklady na úrovni alespoň 90 % v porovnání se stavem na konci března 2020. Základ výpočtu je omezen na 150 % průměrné hrubé mzdy v České republice. Tato podpora může být poskytována na celé období od června do srpna 2020 nebo na jeho část;

c) program „Pětadvacítka“, který poskytuje kompenzační daňový bonus 500 Kč denně osobám samostatně výdělečně činným, které jsou nuceny pozastavit nebo výrazně omezit svou hospodářskou činnost v důsledku ohrožení veřejného zdraví nebo krizových opatření orgánů veřejné správy. Tento program je rozdělen do dvou období pro vyplácení bonusu: od 12. března do 30. dubna 2020 a od 1. května do 8. června 2020;

d) částečné prominutí odvodů na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění splatných osobami samostatně výdělečně činnými, které během poskytování podpory nadále vykonávají hospodářskou činnost. Stát přebírá povinnost platby odpovídajících měsíčních odvodů v období od března do srpna 2020. Výše prominutých odvodů je omezena na úroveň stanovenou zákonem;

e) „ošetřovné“ pro osoby samostatně výdělečně činné, které kompenzuje ušlý výdělek těchto osob v důsledku potřeby vykonávání péče o děti nebo o osoby vyžadující péči z důvodu uzavření zařízení péče o děti a zařízení sociální péče. Denní výše podpory je stanovena na 424 Kč v březnu a 500 Kč v období od dubna do června.

Česká republika poskytla Komisi příslušné informace.

S přihlédnutím k dostupným důkazům Komise navrhuje Radě, aby přijala prováděcí rozhodnutí poskytnout finanční pomoc České republice podle nařízení SURE na podporu výše uvedených opatření.

- **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

Tento návrh je plně v souladu s nařízením Rady (EU) 2020/672, na jehož základě se předkládá.

Tento návrh doplňuje další nástroj práva Unie, jehož účelem je poskytovat podporu členským státům v případě mimořádných událostí, a sice nařízení Rady (ES) č. 2012/2002 ze dne 11. listopadu 2002 o zřízení Fondu solidarity Evropské unie (EUSF) (dále jen „nařízení (ES) č. 2012/2002“). Dne 30. března bylo přijato nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/461, kterým se uvedený nástroj mění za účelem rozšíření jeho oblasti působnosti tak, aby zahrnovala i případy závažného ohrožení veřejného zdraví, a vymezení konkrétních opatření způsobilých pro financování.

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Návrh je součástí řady opatření vypracovaných v reakci na současnou pandemii COVID-19, jako je například investiční iniciativa pro reakci na koronavirus, a doplňuje další nástroje, které podporují zaměstnanost, jako je Evropský sociální fond a Evropský fond pro strategické investice (EFSI) nebo Program InvestEU. Vzhledem k tomu, že tento návrh využívá k podpoře členských států v tomto konkrétním případě spojeném s rozšířením onemocnění COVID-19 výpůjčky a úvěry, představuje druhou obrannou linii sloužící k financování režimů zkrácené pracovní doby a podobných opatření, která pomáhá chránit pracovní místa, a tím i zaměstnance a osoby samostatně výdělečně činné proti riziku ztráty zaměstnání.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právní základ**

Právním základem tohoto nástroje je nařízení Rady (EU) 2020/672.

- **Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)**

Tento návrh vychází z žádosti členského státu a projevuje evropskou solidaritu poskytnutím finanční pomoci Unie v podobě dočasných půjček členskému státu, který je zasažen rozšířením onemocnění COVID-19. Uvedená finanční pomoc představuje druhou obrannou linii, která dočasně podpoří zvýšené veřejné výdaje vládních institucí určené na režimy zkrácené pracovní doby a podobná opatření, s jejichž pomocí budou moci chránit pracovní místa, a tím i zaměstnance a osoby samostatně výdělečně činné proti riziku ztráty zaměstnání a ztráty příjmu.

Tato podpora pomůže postiženým obyvatelům a přispěje ke zmírnění přímého sociálního a hospodářského dopadu, který tato krize související s pandemií COVID-19 způsobila.

- **Proporcionalita**

Návrh je v souladu se zásadou proporcionality. Nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné pro dosažení cílů daného nástroje.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Vzhledem k tomu, že je naléhavě nutné připravit návrh tak, aby jej mohla Rada přijmout včas, nebylo možné provést konzultaci se zúčastněnými stranami.

- **Posouzení dopadů**

Vzhledem k naléhavé povaze návrhu nebylo posouzení dopadů provedeno.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Komise by měla mít možnost sjednávat na finančních trzích výpůjčky a ty následně dále poskytnout členskému státu, který požádá o finanční pomoc v rámci nástroje SURE.

Kromě poskytnutí záruk členskými státy jsou do daného rámce zabudovány další ochranné prvky zajišťující finanční spolehlivost systému:

- důkladný a konzervativní přístup k finančnímu řízení,
- struktura úvěrového portfolia, která omezuje riziko koncentrace, roční expozici a nadměrnou expozici vůči jednotlivým členským státům a zároveň zajišťuje, aby bylo možné poskytnout nejpotřebnějším členským státům dostatečné prostředky, a
- možnosti refinancování dluhu.

2020/0213 (NLE)

Návrh

PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ RADY,

kterým se České republice poskytuje dočasná podpora podle nařízení Rady (EU) 2020/672 na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Rady (EU) 2020/672 ze dne 19. května 2020 o zřízení evropského nástroje pro dočasnou podporu na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci (SURE) v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19[1], a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 7. srpna 2020 Česká republika požádala Unii o finanční pomoc, která by doplnila její vnitrostátní úsilí při řešení dopadu rozšíření onemocnění COVID-19 a jeho socioekonomických důsledků pro pracovníky.

(2) Předpokládá se, že rozšíření onemocnění COVID-19 a mimořádná opatření, která Česká republika provedla s cílem omezit výskyt onemocnění a jeho socioekonomické a zdravotní důsledky, budou mít dramatický dopad na veřejné finance. Podle prognózy Komise z jara 2020 měla Česká republika ke konci roku 2020 vykazovat schodek veřejných financí a veřejný dluh ve výši 6,7 %, resp. 38,7 % hrubého domácího produktu (HDP). Podle předběžné prognózy Komise z léta 2020 se předpokládá, že se HDP České republiky v roce 2020 sníží o 7,8 %.

(3) Rozšíření onemocnění COVID-19 v České republice imobilizovalo značnou část pracovní síly. To vedlo k náhlému a prudkému nárůstu veřejných výdajů České republiky, který souvisel s režimem zkrácené pracovní doby, tzv. programem „Antivirus“ (v režimech A a B), a podobnými opatřeními zaměřenými na nemzdové náklady práce (režim C programu „Antivirus“) nebo s podporou pro osoby samostatně výdělečně činné, jak je uvedeno ve 4. až 8. bodě odůvodnění.

(4) „Usnesení vlády ze dne 31. března 2020 č. 353, ve znění pozdějších předpisů“ a „§ 120 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů“, jak je uvádí žádost České republiky ze dne 7. srpna 2020, zavedla program „Antivirus“ v jeho režimech A a B. Tato opatření jsou určena k částečné kompenzaci mzdových nákladů soukromým zaměstnavatelům, kteří byli nuceni pozastavit nebo výrazně omezit svůj provoz v přímém důsledku opatření orgánů veřejné správy (režim A) nebo nepřímo v důsledku negativních hospodářských následků pandemie (režim B), například pokud zaměstnanci nemohli vykonávat práci z důvodu omezení cestování. V rámci režimu A pokrývá státní příspěvek 80 % vyplacených mezd, ne však více než

[1] Úř. věst. L 159, 20.5.2020, s. 1.

39 000 Kč na zaměstnance měsíčně. V rámci režimu B činí státní příspěvek 60 % vyplacených mezd, ne však více než 29 000 Kč na zaměstnance měsíčně. Zaměstnanci, na které se režim vztahuje, nemohou být během zapojení zaměstnavatele do režimu propuštěni. Tato opatření platí od 12. března do 31. srpna 2020.

(5) Na základě „zákona č. 300/2020 Sb.“ a „zákona č. 187/2006 Sb.“[2], jak je uvádí žádost České republiky ze dne 7. srpna 2020, orgány veřejné správy dále zavedly režim C programu „Antivirus“. Toto opatření částečně kompenzuje nemzdové náklady práce (například odvody zaměstnavatelů na sociální zabezpečení) malých společností (do 50 zaměstnanců), které udržují zaměstnanost a mzdové náklady na úrovni alespoň 90 % v porovnání se stavem na konci března 2020. Bylo požadováno pouze 90 % celkových výdajů na opatření, aby bylo zajištěno, že podpora odpovídá výdajům na zachování zaměstnanosti. Základ výpočtu je omezen na 150 % průměrné hrubé mzdy v České republice. Tato podpora může být poskytována na celé období od června do srpna 2020 nebo na jeho část;

(6) Program „Pětadvacítka“ zavedený „zákonem č. 159/2020 Sb.“[3], jak jej uvádí žádost České republiky ze dne 7. srpna 2020, poskytuje kompenzační daňový bonus 500 Kč denně osobám samostatně výdělečně činným, které jsou nuceny pozastavit nebo výrazně omezit svou hospodářskou činnost v důsledku ohrožení veřejného zdraví nebo mimořádných opatření orgánů veřejné správy. Tento program je rozdělen do dvou období pro vyplácení bonusu: od 12. března do 30. dubna 2020 a od 1. května do 8. června 2020. Tento daňový bonus představuje ušlé příjmy vlády, které lze pro účely provádění nařízení Rady (EU) 2020/672 považovat za rovnocenné veřejným výdajům.

(7) Na základě „zákona č. 136/2020 Sb. (v případě pojistného na sociální zabezpečení)“ a „zákona č. 134/2020 Sb. (v případě pojistného na veřejné zdravotní pojištění)“, jak je uvádí žádost České republiky ze dne 7. srpna 2020, zavedly orgány veřejné správy částečné prominutí odvodů na sociální a zdravotní pojištění splatných osobami samostatně výdělečně činnými, které během poskytování podpory nadále vykonávají hospodářskou činnost. Stát přebírá povinnost platby odpovídajících měsíčních odvodů v období od března do srpna 2020. Výše prominutých odvodů je omezena na úroveň stanovenou zákonem;

(8) A konečně na základě „usnesení vlády ze dne 19. března 2020 č. 262, ze dne 26. března č. 311, ze dne 31. března č. 354, ze dne 4. května č. 514 a ze dne 18. května č. 552, § 14 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů (v případě drobných podnikatelů v zemědělské a lesnické prvovýrobě), a § 3 písm. h) zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, ve znění pozdějších předpisů (v případě všech ostatních drobných podnikatelů)“, jak je uvádí žádost České republiky ze dne 7. srpna 2020, zavedly orgány veřejné správy pro osoby samostatně výdělečně činné tzv. „ošetřovné“. Toto opatření kompenzuje ušlý výdělek osob samostatně výdělečně činných v důsledku potřeby vykonávání péče o děti nebo o osoby vyžadující péči z důvodu uzavření zařízení péče o děti a zařízení sociální péče. Denní výše podpory je stanovena na 424 Kč v březnu a 500 Kč v období od dubna do června.

[2] Zákon č. 300/2020 Sb., o prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného některými zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 a o změně zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

[3] Zákon č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, ve znění pozdějších předpisů.

(9) Česká republika splňuje podmínky pro žádost o finanční pomoc, které stanoví článek 3 nařízení (EU) 2020/672. Česká republika předložila Komisi příslušné důkazy, že skutečné a plánované veřejné výdaje od 1. února 2020 vzrostly o 2 940 446 745 EUR z důvodu vnitrostátních opatření přijatých s cílem řešit socioekonomické dopady rozšíření onemocnění COVID-19. Tato částka představuje náhlý a prudký nárůst, neboť nová opatření se týkají významné části podniků a pracovní síly v České republice. Česká republika hodlá pokrýt 940 446 745 EUR ze zvýšené částky výdajů prostřednictvím finančních prostředků Unie a vlastním financováním.

(10) Komise Českou republiku konzultovala a ověřila náhlý a prudký nárůst skutečných a plánovaných veřejných výdajů přímo související s režimy zkrácené pracovní doby a podobnými opatřeními, jak je uvádí žádost ze dne 7. srpna 2020, a to v souladu s článkem 6 nařízení (EU) 2020/672.

(11) Měla by být tudíž poskytnuta finanční pomoc s cílem pomoci České republice řešit socioekonomické dopady vážného narušení ekonomiky způsobeného rozšířením onemocnění COVID-19.

(12) Toto rozhodnutí by nemělo předjímat výsledek případných řízení o narušení fungování vnitřního trhu, která mohou proběhnout, a to zejména na základě článků 107 a 108 SFEU. Nemělo by rovněž zprošťovat členské státy povinnosti oznamovat Komisi záměry poskytnout státní podporu podle článku 108 SFEU.

(13) Česká republika by měla Komisi pravidelně informovat o provádění plánovaných veřejných výdajů, aby mohla Komise posoudit rozsah, v němž Česká republika tyto výdaje provedla.

(14) Rozhodnutí o poskytnutí finanční pomoci je přijato se zohledněním stávajících a očekávaných potřeb České republiky, jakož i žádostí o finanční pomoc podle nařízení (EU) 2020/672, které již podaly nebo plánují podat další členské státy, přičemž byly uplatněny zásady rovného zacházení, solidarity, proporcionality a transparentnosti,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Česká republika splňuje podmínky stanovené v článku 3 nařízení (EU) 2020/672.

Článek 2

1. Unie poskytne České republice půjčku v maximální výši 2 000 000 000 EUR. Půjčka má průměrnou dobu splatnosti nejvýše patnáct let.

2. Období dostupnosti pro finanční pomoc poskytnutou tímto rozhodnutím činí osmnáct měsíců počínaje prvním dnem po vstupu tohoto rozhodnutí v platnost.

3. Komise poskytne České republice finanční pomoc Unie nejvýše v osmi splátkách. Splátka může být vyplacena v jedné nebo více tranších. Splatnost tranší v rámci první splátky může být delší než maximální průměrná splatnost uvedená v odstavci 1. V takových případech se splatnost dalších tranší stanoví tak, aby byla po vyplacení všech splátek dodržena maximální průměrná splatnost uvedená v odstavci 1.

4. První splátka bude uvolněna v závislosti na vstupu dohody o půjčce podle čl. 8 odst. 2 nařízení (EU) 2020/672 v platnost.

5. Česká republika uhradí náklady financování Unie podle článku 4 nařízení (EU) 2020/672 za každou splátku plus veškeré poplatky, náklady a výdaje Unie vyplývající z jakéhokoli financování.

6. Komise rozhodne o výši a uvolnění splátek i o výši tranší.

Článek 3

1. Česká republika může financovat tato opatření:

a) program „Antivirus“ podle usnesení vlády ze dne 31. března 2020 č. 353, ve znění pozdějších předpisů, a § 120 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů;

b) program „Antivirus“, režim C, podle zákona č. 300/2020 Sb.;

c) program „Pětadvacítka“ podle zákona č. 159/2020 Sb.;

d) částečné prominutí odvodů na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění splatných osobami samostatně výdělečně činnými podle zákona č. 136/2020 Sb. (v případě pojistného na sociální zabezpečení) a zákona č. 134/2020 Sb. (v případě pojistného na veřejné zdravotní pojištění);

e) „ošetřovné“ pro osoby samostatně výdělečně činné podle usnesení vlády ze dne 19. března 2020 č. 262, ze dne 26. března č. 311, ze dne 31. března č. 354, ze dne 4. května č. 514 a ze dne 18. května č. 552, § 14 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů (v případě drobných podnikatelů v zemědělské a lesnické prvovýrobě), a § 3 písm. h) zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, ve znění pozdějších předpisů (v případě všech ostatních drobných podnikatelů).

Článek 4

Česká republika informuje Komisi do [*DATUM: šest měsíců po datu zveřejnění tohoto rozhodnutí*] a následně každých šest měsíců o provádění plánovaných veřejných výdajů, a to až do doby, kdy budou tyto plánované veřejné výdaje v plné výši provedeny.

Článek 5

Toto rozhodnutí je určeno České republice.

Článek 6

Toto rozhodnutí se vyhlašuje v *Úředním věstníku Evropské unie.*

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně